

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Amstelland

Nummer 137 — september 2025

Uitgave van de NGV-Afdeling Amsterdam e.o.

Berlagebrug over de Amstel in Amsterdam

Periodiek van de NGV-Afdeling Amsterdam e.o.

Inhoudsopgave	2
Van de redactie	3
Op de voor- en achterpagina; Rectificatie	3
Aankondiging Lezing 8 september 2025 door Lenie Degen	4
Van de voorzitter	5
Gesprek met Erik A.N. Kon, 50 jaar lid van de NGV	6-7
Aankondiging publicatie "Familiegeschiedenis uit de regio Rijnland en Kennemerland, deel 2 (2025)	8-10
NGV Evenement 2025, 27 september 2025 te Leiden	11-16
Boek over Aaltje Beeker (1707-1740) door Ronald Voortman	17-21
Amerikaans biotechnologiebedrijf neemt 23andme over	22-24
Artikel door Ron de Ruijter	25-28
National Holocaustmuseum in de prijzen	29
Hier had uw artikel kunnen staan	30
Afdelingsbestuur, Redactie, Colofon, Lid worden van de NGV	31

Beeldverantwoording:

Kaft voor en achter: Zie bladzijde 3

Overige afbeeldingen: Zie bij de afbeeldingen

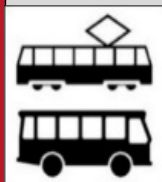
Al onze bijeenkomsten zijn in principe op de 2^e maandag* van de maand, tenzij anders is aangegeven, in Buurthuis Lydia, Roelof Hartplein 2A, 1071 TT Amsterdam

Buurthuis Lydia is goed bereikbaar te voet, tweewielers, auto en met het openbaar vervoer.

Voor de deur stopt: **Tram 3, 5, 12 en 24.**

Check voor uw vertrek altijd een OV-reisplanner, zoals 9292.nl of GVB.nl.

Voor de auto geldt op straat tot 00.00 uur (middernacht) betaald parkeren. € 6,50* per uur. *Wijzigingen voorbehouden.

Van de redactie

Voor u ligt Amstelland #137, editie september 2025.

De opletende lezer valt zeker wel iets op. *Ra, ra wat is dat?*

Heeft u ook iets dat past binnen de context van dit blad, stuur dan uw bijdrage in voor een van de komende uitgaven.

Redactie-asd@ngv.nl

Ed van der Velden

Voor zover ik kon nagaan heeft alleen de stad Amsterdam en de Stad Groningen een brug welke is genoemd naar H.P. Berlage.

Op de voorpagina:

Foto: Gezien naar de Berlagebrug (brug 423), *voorheen Amstelbrug*, tussen de Mr. Treublaan en de Vrijheidslaan (rechts). Op de voorgrond de aanlegsteiger van het roeihuis van de Gemeentelijke G.I.L.O. (Gemeentelijke Inspectie Lichamelijke Opvoeding) ter hoogte van Weesperzijde 150. Rechts de Amsteldijk.

|Bron: Beeldbank Stadsarchief Amsterdam; afbeeldingsbestand 010009009421; afbeelding is vrij beschikbaar voor hergebruik. |

Op de achterpagina:

Foto: De Berlagebrug is een basculebrug in de Stad Groningen over het Eemskanaal. Gebouwd in 2010 om een betere verbinding te creëren tussen Oosterhoogebrug en industriegebied Euvelgunne. Door de brug hoeft men niet meer om te rijden via de Europabrug. De brug is genoemd naar architect en stedenbouwkundige Hendrik Petrus Berlage die als adviseur medeverantwoordelijk was voor de stadsuitbreidingen van Groningen in de jaren 1920 en '30.

Bron tekst: wikipedia

Foto: *Ed van der Velden*

Rectificatie

In het vorige nummer #136 is het emailadres van Hans van den Dool onjuist vermeld, dat is vanaf deze editie #137 hersteld.

Ook de postcode van het landelijk postbusadres van de NGV was niet juist vermeld, ook dit is hersteld.

Aankondiging Lezing 8 september 2025

Datum: maandagavond 8 september 2025
Tijd: start lezing 20:00 uur
Locatie: “Buurthuis Lydia”
Roelof Hartplein 2A, 1071 TT Amsterdam;
Onderwerp: Lezing: ‘*Versteende Stilte*’
Spreker: Lenie Degen

Op maandag 8 september 2025 geeft Lenie Degen voor de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Amsterdam e.o. een lezing over haar boek *Versteende Stilte*.

Haar boek *Versteende Stilte* is geschreven als een historisch familiekronek. Dit boek is een fascinerend relaas van drie generaties. Lenie doorbreekt het stilzwijgen. Zij heeft als missie om aandacht te vragen over de thema’s Zwijgen, Schuld, Schaamte en Buitensluiting. In het nagesprek gaat zij graag met bezoekers in gesprek over haar boek en ervaring wat in generaties is doorgegeven. En wat zit er in ons eigen rugzakje en wat geven wij door?

Lenie is actief als gastspreker bij:

- Landelijke Steunpunt Westerbork;
- Living Library (als levend boek);
- Movies That matter (educatie films).

Nederlands; Paperback; 9789463383967;
1^e druk: 13 februari 2018; 272 pagina's

Ingezonden artikel

We komen menskracht te kort!!!

Beste stamboomvrienden en vriendinnen

Wat we dringender dan ooit nodig hebben zijn mensen! Voor allerlei taken en activiteiten! Voor het bestuur en de redactie van Amstelland maar ook voor digitale taken!!

Binnen nu en drie jaar zullen een paar bestuursleden opstappen en ook in de redactie vallen open plekken! Tot nog toe hebben zij de kar van onze afdeling getrokken! Maar dat houdt dan op. Denk niet dat komt vanzelf wel in orde want dat is niet zo! Het komt alleen goed als U zich vandaag nog opgeeft als vrijwilliger. Morgen mag ook nog maar doe het zo gauw mogelijk.

Er kan elk moment iemand opstappen of ziek worden die niet zomaar vervangen kan worden. We willen nieuwkomers ook graag opvangen en inwerken. Dus kom zo snel als U kunt over de brug om onze afdeling te ondersteunen anders is het niet meer mogelijk de afdeling te laten voortbestaan. En dat willen we toch zeker niet? Amsterdam e/o moet blijven; dus meldt U aan. Er is geen tijd te verliezen. Het is 5 voor 12! Laat Uw afdeling niet in de steek!

Zorg dat de afdeling Amsterdam in dit bijzondere jubileum jaar gered wordt. Wij wachten op U anders moeten we de afdeling opheffen!

Ed Mensink
Voorzitter

U kunt u zich aanmelden, of wanneer u nog vragen heeft, stuur uw mail naar: secretaris-asd@ngv.nl

Gesprek met Erik A. N. Kon, 50 jaar lid van de NGV

Door: Hans van den Dool

Bij het overhandigen van het certificaat voor zijn 50-jarig lidmaatschap van de NGV spraken wij over zijn hobby, de genealogie. **Erik Kon**, vroeger bankier, is geboren in Leerdam in 1950 en begon zich omstreeks 1970 voor genealogie te interesseren.

Dat begon met de familie van zijn moeder, Van der Stok uit Nieuwpoort. Zijn familiewortels stammen voor het overgrote deel uit de Noordelijke Alblasserwaard en de omgeving van Leerdam, wat ook het gebied is waarop hij zijn studie concentreert. Hij deed in de 80'er jaren veel veldwerk, op gemeentearchieven, in die tijd nog voordat veel gemeenten, zoals b.v. Streefkerk en Bleskensgraaf werden samengevoegd. Hij zoekt steeds naar de originele bronnen, vroeger natuurlijk op papier, nu kan dat ook digitaal. Verder zijn 'wiewaswie' en 'Delpher' grote hulpbronnen.

Erik Kon is behalve lid van de NGV ook lid van het KNGGW, het CBG en de Hollandse Vereniging voor Genealogie "Ons Voorgeslacht". Hij probeert zoveel mogelijk zijn genealogische gegevens te publiceren, in het bijzonder in de bundels "De Stede Nieuwpoort" van de Historische Kring Nieuwpoort, maar ook in het Nederlands Patriciaat (families Van der Stok en Hogerzeil) en in Gens Nostra over de familie Voormolen uit Nieuwpoort. Verder heeft hij o.a. ook gepubliceerd over de familie Van Harten uit Nieuwpoort en over de familie Van Aelst uit Oudewater. Hij concentreert zich op de periode 1625-1900. Daarmee vermijdt hij ook discussies over het meer recente verleden.

Gevraagd naar eventuele frustraties bij het onderzoek noemde der heer Kon het onderzoek doen in de Verenigde Staten: lastig om reacties te krijgen bij diverse autoriteiten, wanneer je op zoek bent naar originele

bronnen. Bij sommige vragen duurde het soms bijna een jaar voordat er antwoord op de vraag kwam.

Een advies voor elke genealogische onderzoeker is, ook als ze nog maar een beginner zijn: zorg dat je tijdens je onderzoek exact je vindplaatsen registreert. Als je later gaat publiceren is goede bronvermelding onmisbaar. Er zijn helaas tegenwoordig op het internet zoveel gegevens te vinden, zonder goede bronvermelding.

Tot slot is de vraag gesteld wat zijn tip is om iemand te enthousiasmeren voor genealogie.

Dat moet uit jezelf komen!

Hans van den Dool

Jacobus Johannes (Jaap) Eden, Groningen 19 oktober 1873 - Haarlem 2 februari 1925, was een Nederlandse schaatser en wielrenner. De Jaap Edenbaan (Amsterdam) is de oudste nog in gebruik zijnde buitenbaan ter wereld. Sinds 1958 bestaat er in Geuzenveld (Amsterdam) een Jaap Edenstraat. In heel Nederland zijn 14 straten vernoemd naar Jaap Eden, in Den Haag zelfs twee, behalve in zijn geboorteplaats Groningen.

Grunn in hartje Amsterdam:

Vier mee in de Oude Lutherse Kerk aan het Spui, aanvang 10:30 uur.
Kinderopvang: Aanwezig voor de kleintjes ('luttje goud')

Al bijna twee decennia een baken van Groningse cultuur in Amsterdam op **zondag 26 oktober 2025** viert de Groninger Dienst in Amsterdam haar 19^e editie. Unieke beleving van de Groninger taal, muziek, verhalen en saamhorigheid. Thema dit jaar: **Nij Begun**, Nieuw Begin. Muzikaal hoogtepunt is de Groningse zanger Klaas Spekken. Met zijn warme stem en doorleefde Groningstalige liederen -bekend van o.a. debuutalbum *Retour Troapel*- creëert hij een intieme eigen sfeer. Daarnaast is er een bijzondere presentatie van schrijfster Ingeborg Nienhuis. Zij zal haar veelgeprezen boek *Schoem of De voarende Zoltkamper* en de prijswinnende film *Schoem* toelichten. Na de jaarlijkse traditie van het zingen van het **Grönnens Laid** is er voor iedereen tijd voor **kovvie** en **kouke**. Meer informatie: <https://www.diaconie.com>

Ingezonden artikel

De NGV-afdeling Rijnland en Kennemerland is één van de ruim 20 regionale afdelingen van de landelijke Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV). Het informatiecentrum van de NGV is gevestigd in Bunnik (Kosterijland 3, 3981 AJ). De afdelingen van de NGV hebben ieder een eigen website waarop informatie over de afdelingsactiviteiten wordt gepubliceerd.

[Www.ngv.nl](http://www.ngv.nl)

[Www.ngv-afdelingen.nl](http://www.ngv-afdelingen.nl)

info@ngv.nl

Familiegeschiedenis uit de regio Rijnland en Kennemerland

Familieverhalen worden altijd verteld en soms worden ze opgeschreven. Het liefst wil je dan natuurlijk dat ze ook worden gelezen.

Voor de tweede keer besloot de afdeling Rijnland en Kennemerland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) een oproep te doen om deze verhalen te verzamelen. En ook deze oproep vond gehoor bij verschillende schrijvers! Voor deze nieuwe uitgave zijn dertien verhalen uit de regio Rijnland en Kennemerland gebundeld. Het zijn stuk voor stuk verhalen met een bijzondere inhoud, zoals verschillende genealogische zoektochten, een emigratieavontuur naar Rusland begin 20e eeuw, een vermissing van heel lang geleden die eindelijk wordt opgelost, een veroordeling in het verleden waarbij de man vrijuit gaat voor overspel en de vrouw wordt gestraft. In dit boek komt met name de waardering voor vrouwen uit het verleden naar voren. Kortom, ook dit boek is een interessante mix geworden van verhalen over gewone mensen uit de geschiedenis van de regio Rijnland en Kennemerland.

Het boek wordt gepresenteerd op 27 september 2025 tijdens het NGV Evenement Familiegeschiedenis 2025. Vooruitbestelde boeken kunnen na de presentatie worden afgehaald.

Uitgave in eigen beheer, 206 pag.

Prijs: € 25,00, plus eventuele verzendkosten

Bestellen bij: penningmeester-ryn@ngv.nl

Een bijzonder boek waarmee u uw collectie zeker kunt verrijken

Inhoud

- Piet de Baar: Salomon Benjamin van Kloeten en Breestraat 52 te Leiden.
- Carla van Beers: De Matriacirkel van Trijntje Vink (1751-1819) uit Noordwijk aan Zee.
- Jan van Egmond: De Valkenburgse (ZH) Maria Kleijn werd veroordeeld tot 40 jaar verbanning wegens het plegen van vele diefstallen en het meerdere malen gelegenheid geven tot overspel.
- Hans van Felius: Helena wordt Magdalena? Een reis van Tholen naar Leiden.
- Aad van der Geest: Dirk van Alkemade en het Huys te Zassenem (Ter Leede).
- Djoeke Gubler-Leeuwenhoek: Hollandse klompen uit Rusland: klompenmaker Arij Willem Bouman en zijn reizen naar Keizerrijk Rusland.
- Har van Fulpen en Ger Koper: Iedere tekening heeft een verhaal: de hospita's van Beestenmarkt 48.
- Cor Langeveld: Wij, vrouwen van het platteland!
- Wijnand Mes: De Haarlemse broers Mes, Napoleon en naar de Barrebiesjes gaan.
- Ank Poland: De 'vrouwjes' van de Heeren studenten in Leiden.
- Yvonne Prins, Rijk, maar met geld is niet alles te koop. Het leven van Wijnanda Petronella van Hoolwerff.
- Ab Stikkelorum: Een genealogische speurtocht naar een familiegeheim, eindigend aan de Zijlpoort.
- Sytske Visscher: Trijntje Cornelis en Maria Rijckaert. Twee Leidse vrouwen.

NGV Evenement 2025

Dit jaar bestaat de afdeling Rijnland en Kennemerland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) 40-jaar.

In overleg met het hoofdbestuur van de landelijke vereniging heeft het afdelingsbestuur de organisatie op zich genomen van het (jaarlijkse)

NGV Evenement Familiegesciedenis

Zaterdag 27 september 2025

in de Hooglandse Kerk te Leiden

Op het programma staan vier lezingen met als leidend thema: **‘Vrouwen en hun verborgen verleden’**.

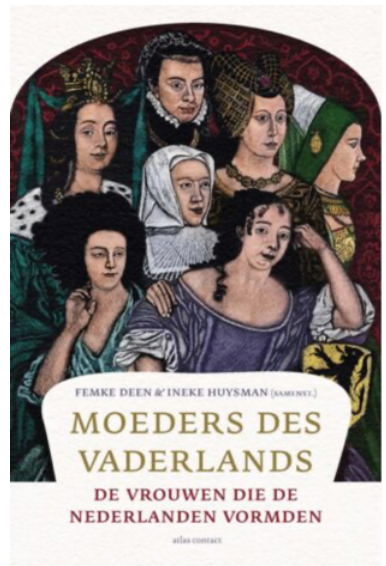
Elk van de lezingen belicht een aspect van het leven van vrouwen dat in de geschiedenis weinig tot geen aandacht heeft gekregen.

Aanmeldingen voor de lezingen: landelijkevent@ngv.nl onder vermelding van de lezing(en) die u wilt bijwonen.

Lezingen:

1. **Femke Deen – Moeder des Vaderlands (16^e – 18^e eeuw);**

De geschiedenis van de Nederlanden is niet alleen gevormd door mannen, maar ook door een aantal krachtige en invloedrijke vrouwen. Tot nu toe hebben zij weinig erkenning gekregen voor hun cruciale bijdrage aan de vorming van Nederland en België. In deze lezing zet historicus Femke Deen dit verzuim recht. Zij schetst het bewogen leven van vrouwen als Margaretha van Oostenrijk, Albertine Agnes van Oranje-Nassau en Louise

de Coligny, en laat zien waarom ze zo belangrijk zijn geweest voor onze geschiedenis. En ze geeft antwoord op de vraag: hoe komt het eigenlijk dat deze vrouwen zo lang zijn ‘vergeten’?

Samen met Ineke Huysman stelde Femke Deen een bundel samen getiteld **Moeders des Vaderlands**. De vrouwen die de Nederlanden vormden (Atlas Contact 2024). In dit boek brengen achttien historici uit binnen-en buitenland de machtige vorstinnen uit de middeleeuwen en de vroegmoderne tijd tot leven.

De Nederlanden werden niet alleen geleid en gevormd door mannen, maar ook door een reeks invloedrijke en machtige vrouwen. Deze Moeders des Vaderlands krijgen nauwelijks erkenning voor de rol die zij speelden in de ontstaansgeschiedenis van Nederland en België. En dat terwijl ze minstens even belangrijk waren voor het smeden van eenheid, het uitbouwen van netwerken, het beoefenen van diplomatie en het voeren van oorlogen. Dit boek beschrijft de rol die vrouwen zoals landvoogdes Maria van Hongarije en stadhoudersvrouw Sophie Hedwig van Brunswijk speelden in de Nederlanden van de vroege Middeleeuwen tot het ontstaan van het koninkrijk der Nederlanden.

Moeders des Vaderlands toont deze veelal vergeten vrouwen als de politieke spelers die zij waren. De vaderlandse geschiedenis zal voortaan niet alleen meer geassocieerd worden met Karel v, Willem van Oranje en Johan de Witt, maar ook met Margaretha van Parma, Amalia van Solms en Albertine Agnes van Oranje-Nassau.

Femke Deen (Bussum 1975) is een Nederlandse historicus en schrijfster, gespecialiseerd in de geschiedenis van de zestiende eeuw. In 2012 promoveerde ze aan de Universiteit van Amsterdam op een dissertatie getiteld *Publiek debat en propaganda in Amsterdam tijdens de Nederlandse Opstand. Amsterdam ‘Moorddam’ 1566-1578*.

3. **Mart van der Wiel – De vele gezichten van vrouwen in het verzet (20^e eeuw);**

De verhalen die over het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog en nadien werden verteld waren vaak spannend en gingen veelal om zaken van leven en dood.

Maar in de decennia die volgden op de oorlog werd er op een bepaalde manier

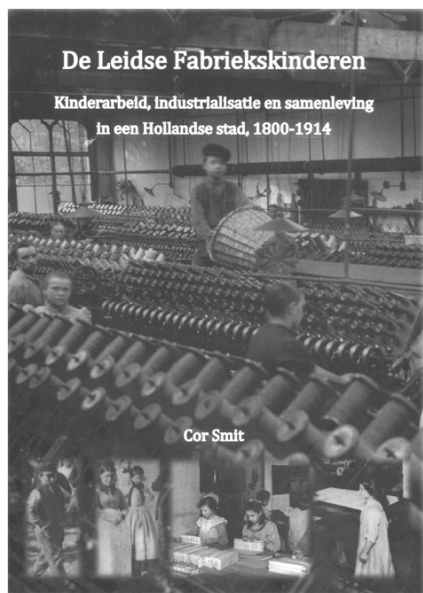
gekeken naar de oorlog. Ook het verzet werd daarbij op een bepaalde manier belicht. Hierdoor ontstond een vertekend beeld. Bepaalde stemmen namen en kregen meer aandacht, en bepaalde vormen van verzet stonden hoger in aanzien dan anderen. Deze ongelijkheid trof vooral vrouwen. De afgelopen jaren is deze ongelijkheid gelukkig aangekaart. In deze lezing worden enkele redenen gegeven waarom zo veel verzetsvrouwen zo lang buiten beeld zijn gebleven in de verhalen over het verzet, en hoe en op welke manier dit beeld de afgelopen jaren is veranderd.

Mart van de Wiel is senior medewerker presentatie en Provinciale Atlas bij het Noord-Hollands archief. Hij was projectleider bij het onderzoek naar activiteiten van vrouwen in Verzet in Noord-Holland.

4. **Cor Smit – Het leven van de Leidse fabrieksmeisjes (19e en 20e eeuw);**

Als er één groep is die het beeld van de Leidse industrie bepaalde, dat waren het waarschijnlijk wel de fabrieksmeisjes. Luidruchtig vrolijk, een tikje brutaal, bevolkten zij de fabrieken en bepaalden zij het straatbeeld wanneer die uitgingen. Jonge meisjes en jonge

vrouwen waren het, want in een fabriek werken deden ze tot ze trouwden of het eerste kind op komst was. In sommige bedrijfstakken, zoals in de textielindustrie, maar ook in de koekjesfabrieken, vormden zij de meerderheid van het personeel. De Leidse stadshistoricus Cor Smit vertelt over hun geschiedenis Over wat ze deden in en buiten de fabriek; over hoe het begonnen is en weer verdwenen; over hoe 'nette' burgers tegen ze aankijken en hoe zij zelf tegen anderen aankeken.

Cor Smit (Schiedam 1954) is als zelfstandig werkend historicus, onderzoeker en tekstschrijver actief in Leiden. Hij publiceert regelmatig over de sociale en economische geschiedenis van de 19e en 20e eeuw en over allerlei facetten van de geschiedenis van Leiden en plaatsen in de omgeving. In 2014 promoveerde hij aan de Universiteit Utrecht op een dissertatie getiteld *De Leidse Fabriekskinderen. Kinderarbeid, industrialisatie en samenleving in een Hollandse stad, 1800-1914*, een onderwerp dat veel te maken heeft met de Leidse fabrieksmeisjes.

Bron van alle vermelde informatie, en zie ook voor meer details de website:

<https://www.ngv-afdelingen.nl/ryn/ngv-evenement-2025-27-september-in-de-hooglandse-kerk-te-leiden/>

Uitreiking NGV Schepperle-Award 2025 door Peter van Boheemen.

De gehele dag is er een **Genealogische-Historische Markt** met zo'n 25 kraampjes.

Inloop vanaf 09:30 uur en duurt tot 15:30 uur.

De Hooglandse kerk aan de Middenweg te Leiden is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Er zijn meerdere parkeergarages beschikbaar.

Deelnemende organisaties Genealogische en Historische MARKT

NGV – functionele afdelingen

1. NGV-Rijnland en Kennemerland: <https://www.ngv-afdelingen.nl/ryn/>
2. NGV Landelijke organisatie: <https://www.ngv.nl>
3. NGV-Heraldiek: <https://www.ngv.nl/hoofd/heraldiek/>
4. NGV-GensDataPro: <https://www.gensdatapro.nl/ngvgdp/>
5. NGV-DNA: <https://www.ngv.nl/dna/>

Regionale historische verenigingen

1. Alphen a/d Rijn Historische Vereniging: <https://www.hvalphen.nl/> i.s.m.
2. Museum Hazerswoude: <https://museumhazerswoude.nl/> en het
3. Historisch Genootschap Koudekerk: <https://www.historischgenootschapkoudekerk.nl/>
4. Genootschap Oud Katwijk/Katwijksmuseum (WG genealogie): <https://www.katwijksmuseum.nl/genealogie/>
5. Historische Vereniging Oud Leiden: <https://www.oudleiden.nl>
6. Noordwijkerhout van toen: <https://noordwijkerhoutvantoen.nl/>
7. Historische Vereniging Oegstgeest: <https://historischeverenigingoegstgeest.nl/>
8. Stichting Oud Zoeterwoude: <https://www.oudzoeterwoude.nl/oud-zoeterwoude-2/>
9. Historische en Genealogische Vereniging Scheveningen: <https://hgvs.net>
10. Familiekunde Vlaanderen: <https://familiekunde-vlaanderen.be>
11. Historisch Genootschap Warmelda: <https://warmelda.nl>

Erfgoedinstellingen en documentatiecentra

1. CBG / WieWasWie: <https://cbg.nl/bronnen/wiewaswie/>
2. Delpher: <https://www.delpher.nl/>
3. Erfgoed Leiden e.o.: <https://www.erfgoedleiden.nl/>

Overig

1. FamilySearch: <https://www.familysearch.org/en/global>
2. HCC!Genealogie: <https://genealogie.hcc.nl/>
3. Hollandse Vereniging voor Genealogie. Ons Voorgeslacht: <https://www.onsvoorgeslacht.nl/>
4. Indische Genealogische Vereniging: <https://igv.nl>
5. Probook: <https://probook.nl/>
6. Rijnlandse Geschiedenis. Stichting Historische Publicaties Holland-Rijnland: <https://rijnlandgeschiedenis.nl/>
7. Werkgroep Genealogisch Onderzoek Duitsland: <https://wgod.nl>

Boek over Aaltje Beeker (1707-1740)

'Toch is het mijn!': De mens achter de naam

Door: Ronald Voortman

'Toch is het mijn!': De mens achter de naam

Genealogen kennen de uitdaging: we vinden geboortedata, huwelijksaktes en overlijdensregisters, maar het verhaal van de persoon zelf blijft vaak verborgen. Hoe was het leven van onze voorouders écht? Met de verschijning van 'Toch is het mijn!': Fictie en feiten uit het leven van Aaltje Beeker (1707-1740), geeft auteur Ronald Voortman hierop een indringend antwoord.

Dit boek, onderdeel van de "Fictie & Feiten" serie, is een literaire tijdmachine die je meeneemt in de vaak schrijnende realiteit van de vrouw in het 18e-eeuwse Amsterdam, met een unieke combinatie van meeslepende historische fictie en grondig onderbouwde feiten.

De veelzijdige lens: een holistische benadering
Het reconstrueren van het leven van een 'gewone' vrouw uit de 18e eeuw is een frustrerend moeilijke taak. De archieven die we vandaag raadplegen, werden voornamelijk door mannen in machtsposities

gecreëerd en bewaard. Vrouwen opereerden voornamelijk in de 'privésfeer', een domein dat veel minder gedocumenteerd werd. Bovendien bleef analfabetisme onder vrouwen alarmerend hoog. Hierdoor zijn we grotendeels afhankelijk van indirecte vermeldingen, vaak in relatie tot mannen, wat een beperkt en gekleurd beeld geeft. Om verder te gaan dan de feitelijke data en het leven van Aaltje Beeker echt tot leven te brengen, pleit de auteur voor een holistische onderzoeksbenadering. Dit begint met een beknopt familieoverzicht, maar kijkt veel verder. Zo is gekeken naar haar sociale relaties, de invloed van haar burens, en de dynamiek van lokale en regionale geschiedenis. Zelfs onconventionele factoren zoals de meteorologie en astronomie van die tijd – zoals het effect van de maanstand op straatverlichting – zijn meegenomen om een compleet beeld te schetsen.

De kaart van Amsterdam: De diverse indelingen

*Wijkindeling
Vroedvrouwen
Wijkindeling
(18^e eeuw)*

Een van de meest onthullende aspecten van dit onderzoek is de diepe duik in het sociale netwerk van Aaltje en de organisatie van de stad. De indeling van Amsterdam in de 18e eeuw was niet eenduidig. Er waren 60 schutterijdistricten voor de verdediging en brandbestrijding, maar de stad kende ook een aparte indeling van slechts 18 verloskundige districten. De gereconstrueerde kaart in het boek illustreert deze unieke zonering van de stadsverloskundigen en laat zien hoe het dagelijks leven van Aaltje door verschillende, soms overlappende, stedelijke structuren werd beïnvloed.

De invloed van Aaltjes sociale relaties reikt ver. Zo woonde Dorothea Robberts bij Aaltje in huis. Toen zij de zorg op zich nam voor haar neefje Pieter, die dreigde in het weeshuis te belanden, ontstond een nieuwe dynamiek. Parallel hieraan was er de invloed van Cobus Pier, een goede bekende van Aaltjes vader en de neef van Gerrit Jansz. Klinkhamer, een schipper in dienst van de VOC. Toeval of niet, deze Pieter droomde ervan om de zee op te gaan en belandde uiteindelijk als scheepsjongen aan boord van het schip van niemand minder dan Klinkhamer. Dit voorbeeld toont aan hoe zorgvuldig onderzoek naar zelfs de meest indirecte sociale connecties verborgen verhaallijnen kan onthullen.

Het bittere lot van 18e-eeuwse vrouwen

Het verhaal volgt Aaltje, enig kind van een veelbelovende tapper op de Amsterdamse Nieuwmarkt. Haar vader, zelf een immigrant uit het Osnabrücker Nordland, bestierde de tapperij 'De Drie Oude Kemphaantjes'. Dit vooruitzicht op welvaart gaf haar een schijnbaar rooskleurige toekomst. Echter, een onverwachte zwangerschap op 17-jarige leeftijd zette haar leven volledig op zijn kop. Deze persoonlijke tragedie staat niet op zichzelf. In het 18e-eeuwse Amsterdam bestond er een aanzienlijk vrouwenoverschot in de huwelijksmarkt.

*Reconstructie
Nieuwmarkt, tussen de
Antoniebreestraat en
Dijkstraat*

Met een geschatte verhouding van 123 vrouwen tegenover 100 mannen ontstond een competitieve en precaire situatie. Dit demografische gegeven maakte vrouwen kwetsbaar voor uitbuiting, vergrootte de sociale druk op ongehuwde vrouwen en verminderde hun onderhandelingspositie in de zoektocht naar een partner. De verhalen van Aaltje en de vrouwen om haar heen illustreren de harde realiteit: gebroken beloftes, onbetrouwbare mannen en de economische onzekerheid die het gevolg was van een ongunstige demografische wind.

De werkelijkheid ontsluiten: Transscripties als bewijs
Wat dit boek zo bijzonder maakt, is de unieke balans tussen diepgaand historisch onderzoek en een meeslepend fictief verhaal. Het eerste deel van het boek is een historische roman die je meeneemt naar het Amsterdam van de 18e eeuw en het leven van Aaltje Beeker. Deze fictie is niet zomaar verzonnen; ze volgt nauwgezet de bekende feiten uit de archieven. Waar de documenten geen uitsluitsel geven, zijn de hiaten ingevuld als een realistische reconstructie die de werkelijkheid zo dicht mogelijk benadert.

Door deze aanpak word je direct in Aaltjes wereld getrokken, met het vertrouwen dat het verhaal stevig is geworteld in de historische realiteit.

Het tweede deel van het boek is de droom van iedere genealoog: het biedt de waardevolle context en transparantie die je in andere boeken niet snel vindt. In plaats van je een kant-en-klare waarheid te presenteren, geeft dit deel je de tools om de historische realiteit zelf te ontdekken. Hierin presenteert Voortman de complete onderbouwing van zijn verhaal. Je vindt er een gedetailleerd familieoverzicht, een reconstructie van Aaltjes sociale relaties en een analyse van haar woonblok.

Misschien wel het meest waardevol: het boek bevat transcripties van de originele archiefdocumenten, compleet met bronvermeldingen naar bijvoorbeeld het Stadsarchief Amsterdam. Hiermee wordt de lezer een actieve onderzoeker, die de authenticiteit van de gepresenteerde feiten kan controleren en zelf een genuanceerd beeld kan vormen. Dit transformeert historische fictie in een persoonlijk onderzoekstraject en verdiept de verbinding met het verleden.

'Toch is het mijn!' is een inspirerend voorbeeld van hoe we de levens van onze voorouders uit de schaduw van de geschiedenis kunnen halen. Het boek (paperback 290 pagina's, € 19,95 (excl. verzendkosten) is verkrijgbaar via de website van uitgeverij Donkey Books: donkey-books.com .

Amerikaans biotechnologiebedrijf neemt 23andMe over voor 256 miljoen dollar

Aangeleverd door Erik Wiersma

In maart 2025 werd al bekend gemaakt dat de in problemen verkerende DNA-testbedrijf 23andMe een faillissement aanvraag heeft ingediend.

Het bedrijf zag zijn aandelenkoers kelderen sinds de beursgang in februari 2021. In oktober 2023 werd het bedrijf ook getroffen door een groot data-lek, waarbij hackers de accounts van zo'n 14.000 klanten kraakten en toegang kregen tot de gegevens van 6,9 miljoen mensen. In september 2024 stemde 23andMe ermee in om \$ 30 miljoen te betalen ter schikking van een rechtszaak van gedupeerde klanten.

Volgens 23andMe omvatte de verkoopovereenkomst de toezegging van Regeneron om zich te houden aan het privacy beleid van 23andMe en de toepasselijke wetgeving met betrekking tot de persoonsgegevens van klanten.

Een door de rechtbank aangestelde, onafhankelijke ombudsman voor de privacy van consumenten zal ook een onderzoek doen naar de aankoop en de impact, indien van toepassing, op de privacy van consumenten.

Mark Jensen, voorzitter en lid van de speciale commissie van de raad van bestuur van 23andMe, zei: *"We zijn verheugd dat we een transactie hebben bereikt die de waarde van de onderneming maximaliseert en de missie van 23andMe mogelijk maakt, terwijl cruciale beschermingsmaatregelen rondom de privacy, keuze en toestemming van klanten met betrekking tot hun genetische gegevens behouden blijven."*

Hij zei ook dat Regeneron alle werknemers van 23andMe een baan had aangeboden.

George D. Yancopoulos, president en Chief Scientific Officer van Regeneron, zei: *"We verzekeren klanten van 23andMe dat we onze hoge normen voor veiligheid en integriteit zullen toepassen op hun gegevens en voortdurende genetische consumentendiensten. We geloven dat we 23andMe kunnen helpen bij het waarmaken en uitbouwen van haar missie om mensen te helpen meer te leren over hun eigen DNA en hoe ze hun persoonlijke gezondheid kunnen verbeteren, en tegelijkertijd de inspanningen van Regeneron om de gezondheid en het welzijn van velen te verbeteren, verder kunnen ondersteunen."*

Genealogie-expert Debbie Kennett vertelde aan *Who Do You Think You Are? Magazin*: "Ik denk dat dit waarschijnlijk het beste resultaat is waarop we konden hopen". 23andMe is in eerste instantie opgericht met als doel de gezondheidszorg te verbeteren, ziekten te voorkomen en onderzoek te versnellen door de kracht van hun grote database te benutten. Ondanks de vele publiciteit heeft 23andMe in zijn hele bestaan echter nooit winst gemaakt. Regeneron daarentegen is een groot bedrijf met een bewezen staat van dienst in de ontwikkeling van medicijnen, dus ik hoop dat ze het bedrijf nieuw leven in kunnen blazen en er een winstgevend bedrijf van kunnen maken. Tachtig procent van de klanten van 23andMe heeft er actief voor gekozen om deel te nemen aan onderzoek en als klanten het vertrouwen in de nieuwe eigenaren kunnen behouden, zal dit hoge opt-inpercentage aanhouden.

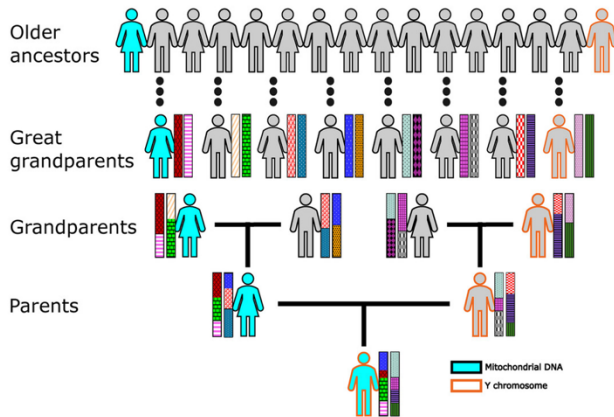
Regeneron heeft gezegd dat ze *'alle consumentengenoemdiensten ononderbroken zullen voortzetten'* en het lijkt mij zeer waarschijnlijk dat ze de genealogie- en afstammingsdiensten en -functies willen uitbreiden om de database te laten groeien en hen in staat te stellen meer ontdekkingen te doen.

"Als u zich zorgen maakt dat verzekeringsmaatschappijen toegang krijgen tot uw gegevens, moet u zich ervan bewust zijn dat de ABI (Association of British Insurers) een Code on Genetic Testing and Insurance heeft, wat betekent dat voorspellende tests zoals die van 23andMe niet voor verzekeringsdoeleinden kunnen worden gebruikt."

Link naar het artikel:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/ahg.70007>

Noot redactie: Eerdere artikelen over **23andMe** kun je vinden in *Amstelland edities*: #133; #135 en #136.

Annals of Human Genetics, First published: 15 July 2025, DOI: (10.1111/ahg.70007)

Mitochondriaal DNA (blauwe vulling) en Y-chromosomen (oranje omlijning) worden respectievelijk matrilineair van één voorouder overgeërfd. Ze bevatten geen genetische informatie van andere voorouders (grijze figuren met zwarte omlijning). De autosomen worden weergegeven door rechthoeken met patronen, met één autosomaal chromosomenpaar per persoon. Één chromosoom in een paar wordt van elke ouder overgeërfd, en het proces van recombinatie beïnvloedt de hoeveelheid DNA die van elke voorouder bij elke generatie wordt overgeërfd. Ten opzichte van het mtDNA en NRY bevat het autosomaal chromosomenpaar genetisch materiaal van veel voorouders van een individu, waardoor een completer beeld ontstaat van diens genetisch e geschiedenis.

Aangeleverd door: Erik Wiersma

Inleiding: Foto/ Naam uit het verleden.

Sinds 1988 onderzoek ik de familiegeschiedenis van onze zonen en schrijf daar verhalen over. Andere geïnteresseerde nazaten van voorouders krijgen deze verhalen ook. Van voorouders waarvan ik nog een foto heb maak ik allereerst een verhaal op slechts 1 A4. Dat betekent veel weglaten, maar voor velen is het de eerste kennismaking met deze voorouder. Dit format heet: "Foto uit het verleden". Van voorouders waarvan ik geen voorouder heb schrijf ik ook korte kennismakingsverhalen die ik "Naam uit het verleden noem". Langere verhalen met meer details krijgen een eigen titel. Mijn grootvader Cor de Ruijter is nog geboren in Amsterdam en voor hem zijn vele andere voorouders er geboren of hebben er geleefd.

Als ze ooit geweten hadden dat verhalen over hen later gepubliceerd zouden worden in hun stad.....

Hulsberg, Zuid-Limburg, Ron de Ruijter

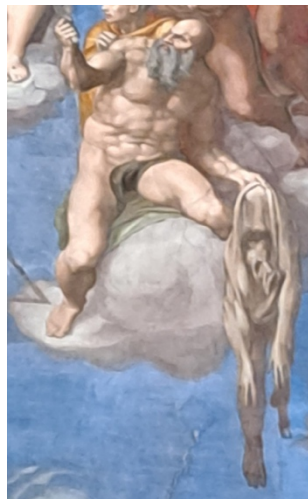
Ron de Ruijter

Naam uit het verleden

Jan de Ruijter (1)

Zijn foto hing volgens mijn vader in het huis van Jans oudste zoon Nelis (Cornelius Johannes) in de Molenstraat in Zetten. Het huis is tijdens Market Garden in 1944 door oorlogshandelingen verwoest. De foto van Jan is daarbij verloren gegaan. Hierbij dus helaas geen oude foto van Jan, maar een door mij gemaakte foto die een prachtige relatie met Jan heeft. Jan is mijn betovergrootvader van mijn vaders kant. In de archieven kom ik hem alleen tegen als Johannes Bartholomeus. Aannemelijk is dat hij in het dagelijks leven Jan genoemd werd.

Uit het militieregister weet ik hoe lang Jan is: één el, zes palmen, 2 duimen en één streep. Samen 1,621 meter; te klein om in dienst te moeten. Verder heb ik geen idee hoe Jan eruitziet.

Jan wordt geboren op vrijdag 24 augustus 1833 als tweede kind in het gezin van Cornelius de Ruijter en Johanna Bakker die wonen in de Vinkenstraat 103 te Amsterdam. Zijn vader Cornelius heeft als beroep pakhuisknecht. De Vinkenstraat is een smalle arbeidersstraat net ten noorden van de Jordaan waar veel armoede heerst. Jan brengt zijn hele jeugd in de Vinkenstraat door, vrij ongebruikelijk toen. Hij wordt als derde zoon, vernoemd naar de vader van zijn moeder: Johannes. Zijn broer is als oudste zoon vernoemd naar de vader van Cornelius: Willem. De tweede officiële naam van Jan is Bartholomeus. Ik vind Bartholomeus een mooie en bijzondere naam. Wie is deze Bartholomeus en waarom is Jan naar hem vernoemd?

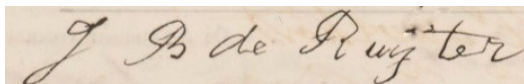
Tijdens een rondleiding in de Sixtijnse kapel in het Vaticaan in juni 2023 vertelde de gids het voor mij nieuwe verhaal van de heilige Bartholomeus. Bartholomeus is één van de twaalf apostelen van Jezus van Nazareth. Volgens een legende is Bartholomeus in de eerste eeuw als martelaar levend gevild en onthoofd. In de kunst wordt hij dan ook vaker afgebeeld met vel en afgeslagen hoofd. Michelangelo schilderde hem bijna centraal in het Laatste Oordeel dat in de Sixtijnse kapel als fresco te zien is.

De families de Ruijter en Bakker zijn Rooms-Katholiek en zeker in de negentiende eeuw zijn heiligen belangrijk in het Rooms-Katholieke geloof. Jan is geboren op 24 augustus en de Rooms-Katholieke kerk herdenkt op die dag Bartholomeus. Mooi toch van Cornelius en Johanna om hun tweede zoon dan naar de heilige van die dag te vernoemen? Overigens heeft Jans broer Willem, als tweede naam ook de naam van de heilige van zijn geboortedag gekregen: Johannes.

Op de foto zien we dan ook uit het Laatste Oordeel van Michelangelo degene waar onze Jan naar vernoemd is: de apostel Bartholomeus. Zijn huid en hoofd houdt hij zelf vast. Of Jan de legende kende en een afbeelding van het Laatste Oordeel gezien heeft? We

zullen het nooit weten. Jan heeft wel altijd de eerste letter van zijn tweede naam gebruikt in zijn handtekening en tekende met

Ron de Ruijter

Naam uit het verleden

Jan de Ruijter (2)

Een stukje niet meer bestaande Vinkenstraat in de Haarlemmerbuurt in Amsterdam met licht besneeuwde daken, stoep en straat. Aanbouwseltjes, een trap die eindigt op de stoep, bedrijfsruimtes op de begane grond, schuiframen, en regenpijpen. Er is nogal wat variatie in de pandjes te zien, zelfs een klokgevel om de hoek. Achteraan links kun je de Nieuwe Wagenstraat in, rechtsaf gaat het naar het

Haarlemmerplein. Ongeveer op deze plaats vind je nu verpleeghuis De Rietvinck. In 1833 wordt op het toenmalig nummer 103, waarschijnlijk het tweede huis linksachter, Jan de Ruijter geboren. De foto van George Breitner is ca 1900 gemaakt.

Jan heeft twee oudere broertjes en er volgen er nog een. Hiervoor wordt er verhuisd naar nr. 92 aan de overkant van de straat. Als Jan bijna negen is, in 1842, overlijdt zijn vader Cornelius in het Binnengasthuis. Toch krijgt hij in 1846 nog een zusje dat aangegeven wordt door de vroedvrouw.

Jans moeder Johanna, heeft dan geen beroep, hoe zal er voor de kost gezorgd zijn en de huur betaald? Als Jan in 1853 gekeurd wordt voor de Nationale Militie wordt in het militieregister vermeld dat hij

hoefsmid is. Daar is ook te lezen dat zijn moeder naaister is. Er komt dan dus geld binnen bij het gezin.

In 1856 trouwt Jans moeder met ene Willem Lewis. Willem komt inwonen in de Vinkenstraat en brengt vijf kinderen mee. Een heel huis vol, maar waarschijnlijk beschikken ze maar over één of twee kamers zoals de meeste arbeidersgezinnen.

In het bevolkingsregister is bij Jan inmiddels vermeld dat hij smidsknecht is. Een jaar later verhuist het samengestelde gezin naar een ander huis in de Vinkenstraat.

Op 26 mei 1859 wordt Jan uitgeschreven in Amsterdam en verhuist hij naar Purmerend. Jan zien we vervolgens als smidsknecht en smid in Alkmaar, Graft, Zevenhoven, Uithoorn, Nieuwer Amstel, Nieuwkoop, Buiksloot en Amsterdam. Na 26 jaar Vinkenstraat verhuist hij nu heel vaak.

Jan ontmoet dienstbode Maria Jutte. Ze trouwen in november 1864 in Amsterdam en vinden een woning aan de Hoogte Kadijk, een goed half uur lopen naar de Vinkenstraat. Zo'n tien maanden later wordt een zoontje, Nelis (Cornelius Johannes, waarschijnlijk vernoemd naar Jans en Maria's vaders), mijn overgrootvader, geboren. Er wordt vervolgens verhuisd naar de Bloemstraat in de Jordaan vanwaar je een prachtig zicht hebt op de Westertoren aan de overkant van de Prinsengracht. In Amsterdam worden er nog drie meisjes en een zoontje geboren en verhuizen ze bijna jaarlijks.

Kort na de geboorte van hun derde kindje in 1870 moet Jan het gezin bijna een maand alleen draaiende houden. Maria wordt namelijk opgenomen in het Binnengasthuis. Hoe regelt hij dat? Wellicht helpt zijn moeder Johanna?

Het gezin verhuist in juni 1875 naar Nieuwer Amstel. Daar worden een meisje en vier zoontjes geboren. In 1893 komen ze met zes kinderen wonen in de Amsterdamse Pijp. Verhuisd wordt er daarna niet meer. Jan blijft werken als smid tot zijn overlijden op woensdag 29 juni 1904. Hij is maar 70 jaar oud geworden.

Nationaal Holocaustmuseum in de prijzen

Foto: Nationaal Holocaustmuseum; Onderdeel van het Joods Cultureel Kwartier

Het Nationaal Holocaustmuseum in Amsterdam heeft een prijs gewonnen: het is uitgeroepen tot BNA Beste Gebouw van het Jaar 2025. De prijs is uitgereikt door de

Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA). Het museum werd ook bekroond met de [Geurt Brinkgreve Bokaal](#).

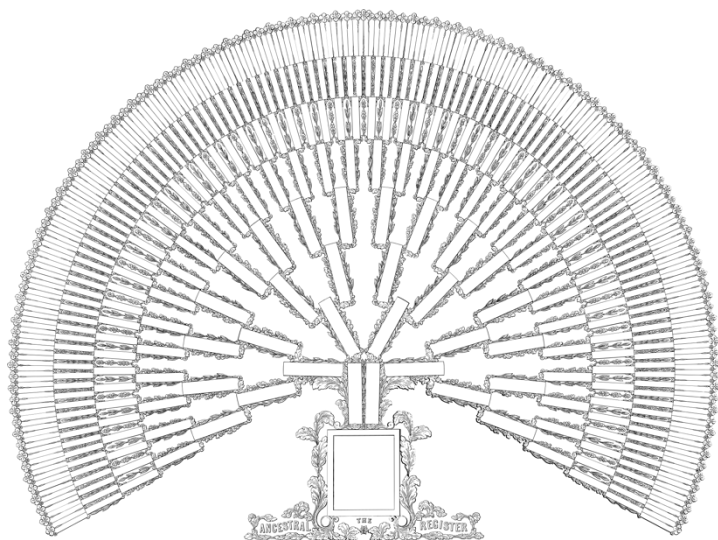
Het Nationaal Holocaustmuseum, dat de geschiedenis van de Jodenvervolging in Nederland vertelt, is gevestigd in de voormalige Kweekschool aan de Plantage Middenlaan in Amsterdam. Het museum opende in maart 2024 en bevindt zich tegenover de Hollandsche Schouwburg, een historische gedenkplaats.

De prijsuitreiking vond plaats tijdens een speciale jubileumeditie van de prijs, en er is een bijbehorende expositie getiteld 'Vormen Voorwaarts - 20 jaar BNA Beste Gebouw van het jaar' te zien in het Nieuwe Instituut tot en met 26 oktober 2025.

Naast de BNA-prijs heeft het museum ook de Geurt Brinkgreve Bokaal ontvangen, een prijs van de gemeente Amsterdam.

Hier had uw artikel ook kunnen staan.

Stuurt u uw bijdrage in aan: redactie-asd@ngv.nl

Afdelingsbestuur

Voorzitter

K.E. (Ed) Mensink
voorzitter-asd@ngv.nl

Secretaris, Redactie en Ledenadministratie

W.B. (Wil) Furrer-Kroes 035
secretaris-asd@ngv.nl 5267814

Lid, Communicatie, Webredacteur,

M.J. (Monique) Plat,
webredacteur-asd@ngv.nl

Penningmeester (wnd.)

penningmeester-asd@ngv.nl 020-
7709309

Lid

E.A.M. (Liesbeth) Stricker
liesbeth.stricker@planet.nl

Lid

L.J. van den Dool
Hanslj.vandendool@gmail.com

Onze afdeling op Facebook <https://www.facebook.com/ngvasd/>

Lid worden van de NGV? Uw adres wijzigen? Dat en meer regelt u via:

E-mail: ledenadministratie@ngv.nl

Per post: NGV-ledenadministratie, Postbus 50, 3980 CB BUNNIK

Redactie Amstelland

Mw. W. (Wil) Furrer-Kroes, ook verzending; | H. (Hans) Clever; |
E.F.C. (Ed) van der Velden eindredactie/ opmaak.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de ingezonden stukken.

Druk: Total Copy, Aalsmeer

Amstelland #138 verschijnt Oktober 2025. Inzenden Kopij uiterlijk 1 oktober 2025.

Redactie-asd@ngv.nl Ed van der Velden (Eindredactie en opmaak)

Amstelland is een uitgave van NGV-afdeling Amsterdam e.o. Opgericht 10 februari 1948. De afdeling omvat de gemeenten Amsterdam, Ouder-Amstel, Amstelveen, Diemen, Muiden, Uithoorn, Aalsmeer en een deel van Ronde Venen, Haarlemmermeer, Nieuwkoop en Wijdmeren.

Auteursrechten: © 2025 bij NGV afd. Amsterdam e.o. en/of auteurs. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding. "De auteur is verantwoordelijk voor de formulering en inhoud van elke publicatie. Het recht van redactionele bewerking wordt erkend met de inzending." **Abonnement:** Leden van de afdeling Amsterdam en omstreken ontvangen Amstelland gratis. Andere NGV-leden ontvangen het blad eveneens gratis na bijkomend lidmaatschap van onze afdeling.

Ook niet-leden kunnen zich abonneren. Meer informatie hierover bij penningmeester-asd@ngv.nl

De **Berlagebrug** is een basculebrug in de stad Groningen over het Eemskanaal. De brug is een van de nieuwste bruggen in de stad en is gebouwd in 2010 om een betere verbinding te creëren tussen Oosterhoogebrug en industriegebied Euvelgunne. Door de brug hoeft men niet meer om te rijden via de Europabrug. De brug is genoemd naar architect en stedenbouwkundige Hendrik Petrus Berlage die als adviseur medeverantwoordelijk was voor de stadsuitbreidingen van Groningen in de jaren 1920 en '30. De brug is een bijzondere vorm basculebrug waarbij de contragewichten zich aan weerszijden boven het wegdek bevinden. Als de brug geopend wordt gaan deze 65 ton wegende gewichten negen meter omlaag waardoor het brugdek wordt geopend. In het uitbreidingsplan van H.P.J. Schut en H.P. Berlage van 1928 en 1932 was op deze plek al een brug voorzien, als onderdeel van een oostelijke ringweg gevormd door de Oosterhamriklaan, Oliemuldersweg en Bornholmstraat. Deze wegen kwamen er wel maar ze hebben nooit als ringweg gefungeerd, onder meer omdat (geschikte) bruggen over het Oosterhamrikkanaal en Eemskanaal achterwege bleven. De oostelijke ringweg werd uiteindelijk verder naar het oosten gerealiseerd.